

Het Hele Westland 24-09-2013

Reguliere tuinbouw participeert vooralsnog amper

Stadslandbouw neemt grote vlucht

Het verbouwen van veilig voedsel in en rond de stad, dóór burgers, vóór burgers en dichtbij burgers. Daar gaat het primair om in de vele initiatieven in ons land op het gebied van stadslandbouw. De projecten verlopen in de meeste gemeenten succesvol, mede door de support en stimulans van gemeentebesturen, woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars. Je vindt stadstuinen tegenwoordig dan ook niet alleen om flatgebouwen, maar vooral aan de rand van nieuwe woonwijken. Van participatie door de reguliere tuinbouwsector is nog weinig sprake.

door Louis Bruijnzeels

Het kabinet vindt de snelle opmars van stadslandbouw een sterk positieve ontwikkeling. Staassecretaris Sharon Dijksma van Economische Zaken stuurde in april jl. een kamerbrief over stadslandbouw naar de Eerste Kamer. Zij onderstreept onder meer de sociale belangen van stadslandbouw: het zou de sociale cohesie en integratie van groeppen bewoners bevorderen, evenals hun fysieke en mentale gezondheid. Ook wordt stadslandbouw door de overheid gezien als een goede besteding van de toenemende vrije tijd. Waargenomen is ook dat allochtone emigranten voor meer variatie in de teelten zorgen. Voor het onderwijs zijn het interessante educatieve projecten, die ook nog eens sta-geplaatst voor het voortgezet onderwijs opleveren.

Een voorbeeld van de stadslandbouwprojecten in de hoofdstad: een fotomontage van 'Food Village' in Amsterdam Noord, met als extra een restaurant dat in de kas is geïntegreerd.

Foto Food Village PR.

Cohesie

Ook ecologische voordelen zijn er volgens Rijk en gemeenten met stadslandbouw te behalen. Genoemd worden een grotere biodiversiteit, een grotere opname van CO₂ (die weer voor een betere luchtkwaliteit zorgt), een verbeterde infiltratie van hemelwater en een zeer sterke reductie van de transportkosten voor groenten. Agriholland.nl meldt dat vooral grote gemeenten stadslandbouw inzetten / stimuleren om de cohesie in wijken te bevorderen en om de eigen ambitie op gebied van een groene en gezonde, duurzame samenleving te tonen. "In kleinere gemeenten is de gemeente soms een partner", meldt de agro-website. "Verdiemodellen rond stadslandbouw zijn er nog weinig. Stadslandbouw is voor gemeenten vooral 'hip en happening'. (...) De opkomst van de stadslandbouw valt samen met de trend van een terugtrekkende overheid, die momenteel binnen gebiedsontwikkeling plaats vindt." De algemene verwachting is dat

nog grotere vlucht zal nemen.

LEI positief

Volgens het Landbouw Economisch Instituut (LEI) zijn er voor gemeenten voldoende redenen om stadslandbouw te faciliteren. Jan Willem van der Schans van LEI Wageningen UR in een vraaggesprek met Agriholland.nl: "Gemeenten moeten de voedselvoorziening serieuzer nemen. Dit zal een positief effect hebben op de gezondheid en het welbevinden van inwoners, maar kan tegelijk bijdragen aan de uitstraling van gemeenten en wijken. De rek is eruit qua woningbouw en ontwikkeling van bedrijventerreinen. Door anders naar braakliggende terreinen te kijken, kan stadsontwikkeling een nieuwe impuls krijgen. Een afwisseling van groen en huizen is voor veel mensen de gewenste woonomgeving. Bovendien ogen de terreinen waarop stadslandbouw wordt bedreven aantrekkelijk. Omdat er geen gemeentelijk groenonderhoud nodig is, is het kostentechnisch voor gemeenten interessant.

Alexandra van Huffelen is in Rotterdam wethouder 'Duurzaamheid, Binnenstad en' Buitenruimte'. Zij zegt er van overtuigd te zijn dat stadslandbouw een uitstekend middel is om te werken aan een betere gezondheid van Rotterdammers en het verder vergroenen van de stad. "Bovendien draagt stadslandbouw bij aan het verminderen van het aantal voedselkilometers waardoor de CO₂-uitstoot gereduceerd wordt en de emissie van fijnstof wordt verminderd. Uit een onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam blijkt dat stadslandbouw inhoudelijk een bijdrage kan leveren aan duurzame gebiedsontwikkeling. Het is mogelijk om vanuit één stadslandbouwproject waarde toe te voegen op alle vier de componenten, te weten sociale duurzaamheid, ecologische duurzaamheid, economische duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit van een gebied. Tegelijkertijd kan ook nog procesmatig een bijdrage worden geleverd door de identiteit van een gebied te versterken en bewoners

projecten voor stadslandbouw bereik alle delen, en dat hoeft ook niet persé. Het hangt af van de vorm van stadslandbouw en de positie (specifiek de omvang en reikwijdte) van stadslandbouw in een gebied." Van Huffelen doet met haar laatste opmerking op de traditionele kleinschalige gemeentelijke moestuinen, waarvoor de belangstelling eveneens groeit.

Vetrouwen

Bij beoordeling van nieuwe projecten is de aanbeveling in het onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam: "Denk vooraf goed na over de doelstellingen van het stadslandbouwproject en hoe deze op de beste wijze bereikt kunnen worden. Besteedt hierbij vooral aandacht aan de afweging tussen de componenten 'people, planet, profit' en ruimtelijke kwaliteit. Zet hiervoor goed de verschillende voor- en nadelen op een rij, afhankelijk van de beoogde doelstellingen, kijk naar de lokale omstandigheden (waaronder ook

naar het juiste evenwicht! Kijk welke maatregelen een rol kunnen spelen om de nadelen van bepaalde keuzes (in functionele invulling of ruimtelijke inrichting) zoveel mogelijk te beperken." Wageningen UR concludeert in een verkenning voor het ministerie: "De overheid zou flexibeler kunnen zijn met betrekking tot ontwikkelingsruimte, vergunningen en bestemmingsplannen, om zo de mogelijkheden voor innovaties in de stadslandbouw - en het slagen van projecten - te vergroten. Dit is cruciaal voor het slagen van een initiatief. En de overheid heeft hier een duidelijke invloed op. Veel is al mogelijk wanneer de overheid burgers en ondernemers meer vertrouwt; het kan heel zinvol zijn om initiatiefnemers ontwikkelingsruimte te geven en alleen in globale lijnen de beoogde kwaliteit van buurt of gebied vast te leggen, in plaats van alles met regels dicht te timmeren", aldus Wageningen UR in het advies aan het kabinet.